

hvor der havde været Tale om, at Selskabet ikke saa nøje overholdt Loven, og det kan jo være meget rimeligt — det er jo vanskeligt for os herhjemme at dømme om det — at de store engelske Jærnbane-selskaber glæde sig ved, at der er en Lov, som fastsætter Taksterne for deres Konkurrenter, men som de selv i al Stilhed enten ved ligefremt Brud paa Loven eller paa en eller anden Maade kunne knibe uden om for at søge at skaffe sig Fordele ved billigere Takster. Den Slags Ting kan imidlertid et privat Selskab som det forenede Dampstøvselskab indlade sig paa at kontrahere om, men jeg vil dog spørge, om den danske Stat virkelig vilde kunne gaa hen og slutte en Kontrakt med et engelsk Jærnbane-selskab, med Hensyn til hvilken Kontrakt der kunde være blot den allermindste Tvivl til Stede, om den var lovlig eller ikke.

B. Solm: Det er et Par ganske korte Bemærkninger, jeg skal tillade mig at gøre over for de ærede Talere, som direkte have henvendt Bemærkninger til mig i Anledning af mine Udtalelser i Gaar. Min første Bemærkning skal være til det ærede Medlem, som nu havde Ordet, det ærede Medlem fra Røge (Alberti). Det ærede Medlem sagde, at det vilde sikkert være overordentlig vanskeligt at vælte eller afstøffe hele vort Embedshierarki, som han kaldte det, saaledes som han mente, at jeg havde foreslaaet i Gaar; det vilde, sagde han, sikkert være lige saa umuligt at udføre dette som at vælte Rundetaarn. Det ærede Medlem mente formodentlig, at det vilde være en aldeles uoverkommelig Gerning at vælte Rundetaarn. Jeg kan nu egentlig ikke tro, at det ærede Medlem har tænkt alvorlig over denne Sag, thi jeg kan forsikre det ærede Medlem om, at dersom han vil skaffe den fornødne Til-ladelse til at vælte Rundetaarn og samtidig skaffe den fornødne Garanti for, at hele vort Embedshierarki vil forsvinde i samme Øjeblik, som Taarnet væltes, vil det kunne gøres med ret stor Hurtighed. (Alberti: Af een Mand?) Ja, af een Mand, det er der ikke noget i Vejen for, naar han har Medstøber dertil, thi han skal vel ikke vælte det med de bare Hænder, det antager jeg da ikke er det ærede Medlems Mening. Det lader sig saamænd meget let udføre. Jeg vil godt indrømme, at det andet kan have langt større Vanskeligheder, men jeg vil kun fremhæve, at det var en daarlig Signelse, det ærede Medlem kom med. — Jeg vil dernæst gøre et Par Bemærkninger til det ærede Medlem fra Slagelse (Røed). Det ærede Medlem hentede adskillige Eksempler

fra England og Tyskland, ligesom han har gjort ved forskellige andre Lejligheder, naar han har talt her i Salen. Jeg betragter naturligvis dette som overordentlig belærende for os andre, som ikke have haft saa megen Lejlighed til at bevæge os i Udlandet som det ærede Medlem; men jeg turde dog maaske sige til det ærede Medlem, at han ikke altid er lige heldig med sine fra Udlandet hentede Eksempler, og det bedste Bevis paa, at han ikke har været heldig dermed i Dag, turde vel, hvis jeg maatte sige det til det ærede Medlem, være, at det har ført til, at han i Dag var enig med det ærede Medlem fra Horsens (Wulff). Det første Eksempel fra Udlandet, som det ærede Medlem fremdrog, var følgende: En Dag havde han været til Stede i den tyste Rigsdag og der hørt Regeringen rose sig af sin Administration. Der var da et Medlem af Rigsdagen, som var staaet op og havde sagt, at han havde ganske vist lagt Mærke til, at Staten havde erhvervet sig en ganske overordentlig Evne til at give Penge ud, men han havde ogsaa erfaret, at den altid lod os andre fortjene Pengene. Her var et meget godt Eksempel, mente det ærede Medlem, som han kunde tage til Indtægt. Jeg vil nu sige til det ærede Medlem, at hvis jeg havde staaet i den tyste Rigsdag og været Medlem samtidig med det Medlem, som udtalte disse Ord, saa vilde jeg have sagt til det paagældende ærede Medlem: Hvad mener det ærede Medlem med disse Ord? Hvem er Staten? Er Staten, naar der tales om at bruge Penge, et, og naar der tales om at fortjene Pengene noget andet? Nej, Staten — det er os, altid os! Det ærede Medlem mener maaske, at Staten er Regeringen, men det, tror jeg dog, er en noget forældet Opfattelse. Nej, giver Staten Penge ud, er det Samfundet, Borgerne, som give Pengene ud, om end Regeringen er sat til at give dem ud paa Borgernes Vegne. Jeg antager dog, at det er Tilfældet i Tyskland lige som andre Steder, at Pengene ere bevilgede paa en eller anden Maade; — herhjemme har man ganske vist udgivet mange ubevilgede Penge; men det er dog i Reglen saaledes, at det er Statens Borgere, der fortjene Pengene, som ogsaa bestemme, hvad de skulle gives ud til. Jeg tror altsaa ikke, at det Bevis, det ærede Medlem kom med, er videre slaende eller værd at tage til. Saa kom det ærede Medlem endvidere med et Eksempel fra England til Bevis for den engelske Privatdrifts Fuldkommenhed. Jeg betvivler aldeles ikke dette; thi jeg har saa megen Kendskab til den engelske Industri, at jeg ved, at den staar paa et overordent-